

vyklizení bytu žalovanou, kdy již mohl bytem disponovati. Dále napadá dovolatelka názor odvolacího soudu, že se před plněním nelze vzdáti nároku na zpětné požadování. Posléze uvádí, že žalobcův postupitel plnil vědomě nedluh nebo plnil čestný dluh a nemá již z toho důvodu nárok na vrácení plnění. Ani v těchto směrech není dovolatelka v právu. Podle § 20 (2) zák. čís. 44/1928 nelze se nároku na vrácení předem zříci. V tomto případě netřeba řešiti otázku, co zákon mínil slovem »předem«, zda vzdání se před zaplacením, či před vyklizením bytu, neboť jest jisto, že se plátce výslovně nevzdal a že by mohlo jíti jen o vzdání se konkludentním činem podle § 863 obč. zák. Ale k tomu by bylo třeba takových jednání, která by nedopouštěla jiného výkladu, než mlčky učiněný projev vůle o vzdání se. Tak tomu v souzeném případě nebylo, neboť postupitel zaplatil teprve na upomínku právního zástupce žalované, který mu hrozil soudní cestou, takže placení lze vyložit i tak, že platil s úmyslem požadovati plnění zpět, což pak skutečně učinil, postoupiv svůj nárok k vymáhání nynějšímu žalobci. Že tu neplatil všeobecný předpis § 1432 obč. zák. o vědomém placení nedluhu a že záruka čestným slovem nemá právního významu, vyložil již odvolací soud.

Čís. 9956.

Pro nárok obvodního lékaře proti obci, by dodržela smluvní závazek, že poskytne (opatří) žalobci byt a bude z něho platiti činži, — jest přípustným pořad práva.

(Rozh. ze dne 5. června 1930, R I 273/30).

Proti žalobě státního obvodního lékaře o dodržení úmluvy o poskytování služebního bytu vznesla žalovaná obec (v Čechách) námitku nepřipustnosti pořadu práva. S o u d p r v é s t o l i c e námitce vyhověl a žalobu odmítl, r e k u r s n í s o u d zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. D ů v o d y: Soud první stolice správně uvedl, že jest řešiti otázku, zda došlo mezi žalobcem a žalovanou ke smlouvě o poskytnutí naturálního bytu a zda smlouva ta jest smlouvou soukromoprávní a zakládá soukromoprávní závazek na straně obce. Otázku tu zodpovídá soud první stolice záporně, vycházeje ze stanoviska, že mezi žalobcem a žalovanou obcí nebylo jednáno o poskytnutí bytu, nýbrž že se obecní zastupitelstvo podle protokolu o schůzi ze dne 5. března 1916 prostě usneslo, oznámiti tehdejšímu okresnímu výboru, že obec jest opět ochotna byt ten platiti, že usnesení to nebylo žalobci ani intimováno a že podle § 8 zák. zemsk. čís. 9/1888 jest naturální byt součástíou služebních požitků obvodního lékaře a že tudíž nárok žalobou vymáhaný vyplývá z poměru veřejnoprávního a nemůže proto býti uplatňován pořadem práva. S názorem tímto nelze souhlasiti. Jest sice správné, že podle § 8 zák. zemsk. čís. 9/1888 služné obvodních lékařů vypláceno bylo okresní pokladnou a že ke služnému měly přispívati obce zdravotního obvodu

podle své berní povinnosti, avšak za služné lze považovati jen peněžité požitky, zákonem lékaři přiznané, na něž má právní nárok proti zaměstnavateli, proti zdravotnímu obvodu, a jen v poměru k tomuto zaměstnavateli jest postavení lékařovo co do jeho služebních požitků postavením veřejnoprávním. V souzeném případě jde však o poskytování bytu žalobci jedinou z obcí zdravotního obvodu (žalovanou obcí), k níž nebyl žalobce v přímém poměru veřejnoprávním a proti níž nevyplývaly pro něho ze zákona čís. 9/1888 přímo žádné nároky. Nároky ty mohly býti založeny jen soukromoprávní úmluvou, neboť jsou to nároky, převyšující požitky, lékaři podle zákona příslušející a poskytované nikoli všemi obcemi zdravotního obvodu, nýbrž jedinou žalovanou obcí. Vždyť v protokolu o řečené schůzi obecního zastupitelstva jest výslovně uvedeno, že, kdyby okolní obce na byt lékaře nepřiplácely, bude obec ovšem platiti byt sama jako dříve. Ujednání, jímž někdo, zejména obec, slibuje státnímu zaměstnanci po dobu jeho služebního poměru bezplatný byt, nutno považovati za smlouvu soukromoprávní, jejíž uplatnění náleží na pořad práva. A právě o takovou soukromoprávní úmluvu opírá žalobce svůj nárok na poskytování bytu, příslušející mu nyní jako státnímu zaměstnanci nikoli proti jeho zaměstnavateli — dříve okresnímu výboru, nyní podle zák. čís. 332/20 čís. 236/22 a čís. 14/23 proti státu — z důvodu služebního poměru, nýbrž z této jeho vlastnosti po dobu jeho služebního poměru proti třetí osobě, žalované obci, která vzala na se povinnost, jež pro ni jinak ze zákona o organizaci zdravotní služby v obcích nevyplývala. Otázka, zda došlo mezi žalobcem a žalovanou obcí k soukromoprávní úmluvě, bude ovšem předmětem věcného rozhodnutí sporu. I sám zákon čís. 236/22 rozlišuje požitky stanovené služební smlouvou od jiných požitků pro lékaře před působností zákona toho založených (§ 8 odst. (8) zák. čís. 236/22).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Při rozhodování o přípustnosti pořadu práva jest míti na zřeteli, zdali žalobní nárok jest podle přednesu žalobcova vyvozován z poměru veřejnoprávního či soukromoprávního, a jest se tu omeziti na řešení otázky, jaké povahy jest ono právo, jež žalobce uplatňuje. (Viz rozhodnutí čís. 8049, 9045 sb. n. s.). V souzeném případě domáhá se žalobce, státní obvodní lékař, na žalované obci, by dodržela svůj smluvní závazek, který prý proti němu na se vzala usnesením obecního zastupitelstva ze dne 5. března 1916, že mu poskytne, pokud se týče opatří byt a bude z něho platiti činži. Tento svůj nárok odvozuje žalobce výslovně ze smlouvy uzavřené se žalovanou obcí o poskytování bytu, nikoliv z toho, že je ve veřejnoprávním poměru k žalované obci, která nesporně není a nebyla jeho zaměstnavatelkou. Nejde tedy vůbec o nárok veřejného úředníka na služební požitky proti jeho zaměstnavateli, nýbrž o soukromoprávní nárok ze zvláštní smlouvy proti osobě třetí, od zaměstnavatele rozdílné. Že jest touto třetí osobou politická obec, na věci

nic nemění a nezáleží v tomto období sporu ani na tom, zdali a jak žalobce uplatňovaného práva nabyt a zdali jest to nabytí platné. Rozhodnutí o důvodnosti žalobního nároku jest vyhrazeno teprve rozsudku o věci. To přehlíží stěžovatelka, dovozujíc v dovolacím rekursu, že smlouva byla uzavřena jen mezi zastupitelským okresem a obvodním lékařem, že mezi stranami ke smlouvě nedošlo a dojíti nemohlo a že nárok na »naturální dávky« vznikl žalobci jen proti zastupitelskému okresu. O těchto otázkách bude lze uvažovati teprve při věcném rozhodování rozepře. Žalobní nárok jest podle žaloby vyvozován jen ze soukromoprávního poměru smluvního mezi žalobcem a žalovanou obcí o patří tudíž tato věc na pořad práva podle § 1 j. n.

Čís. 9957.

Vzdala-li se manželka bezpodmínečně nároku na výživné, nelze jí povolití ani prozatímní opatření placením výživného za sporu o rozvod manželství od stolu a lože.

(Rozh. ze dne 5. června 1930, R I 336/30).

Ve sporu o rozvod manželství od stolu a lože navrhla manželka, by jí bylo povoleno prozatímní opatření placením výživného. Soud první stolice návrhu vyhověl, rekursní soud návrh zamítl. **Důvody:** Ve spisech jest písemné prohlášení žalobkyně ze dne 8. dubna 1929, tedy z doby krátce před podáním žaloby o rozvod manželství, podle něhož souhlasí s dobrovolným rozvodem, žádá výživné jen na dítě, pro sebe se bezpodmínečně a bez ohledu na případný rozvod manželství výživného vzdávajíc. Žalobkyně namítala sice, že toto prohlášení mělo platiti jen pro dobrovolný rozvod, o který však žalovaný nežádal. Prvý soud nedbal prohlášení žalobkyně o bezpodmínečném vzdání se výživného neprávem, a neměl jí výživné vůbec přiznati. Nárok manželky na výživné podle § 91 obč. zák. jest nárokem soukromoprávním, jehož se může vzdáti nebo podle libosti ho obmeziti (rozh. uveřejněné v G. Ztg. roč. IX. č. 901, pak judikát bývalého vídeňského nejv. soudu č. 244, čís. 1678 úřední sbírky Nowakovy). Jest nepochybně vzhledem k tomu, co předesláno, že vzdání se nastalo a žalovaným manželem bylo vzato na vědomí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelka namítá, že prohlášení ze dne 8. dubna 1929, jímž se vzdala výživného, podepsala jen pro případ dobrovolného rozvodu, a že pozbylo platnosti, ano k dobrovolnému rozvodu nedošlo. Než tato její námitka, která byla vznesena již v řízení v první stolici, byla rekursním soudem správně a ve shodě se spisy i se zákonem vyvrácena, takže stačí odkázati stěžovatelku v té příčině na odůvodnění napadeného usnesení.